

Domov>Zakonodaja in sodna praksa>Nacionalno pravo

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Swipe to change

hrvaščina

Nacionalno pravo

Hrvaška

Ustava Republike Hrvaške

Ustava Republike Hrvaške

S sprejetjem nove ustavne ureditve leta 1990 je ustava Republike Hrvaške z dne 22. decembra 1990 (v nadaljnjem besedilu: ustava iz leta 1990) določila sestavo ter vsebino in meje pristojnosti Ustavnega sodišča Republike Hrvaške (v nadaljnjem besedilu: ustavno sodišče).

V skladu z ustavo iz leta 1990:

ustavno sodišče sestavlja enajst sodnikov, ki jih izvoli poslanska zbornica na predlog županijske zbornice hrvaškega sabora za dobo osmih let izmed priznanih pravnih strokovnjakov, zlasti sodnikov, državnih tožilcev, odvetnikov in univerzitetnih profesorjev pravnih znanosti;

ustavno sodišče izvoli predsednika sodišča za dobo štirih let; sodniki ustavnega sodišča ne smejo izvrševati nobene druge javne ali poklicne funkcije;

sodniki ustavnega sodišča uživajo enako imuniteto kot poslanci hrvaškega sabora;

sodnik ustavnega sodišča je lahko predčasno razrešen, če to sam zahteva, če je obsojen na zaporno kazen ali če ustavno sodišče ugotovi, da je trajno izgubil delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije.

Ustava iz leta 1990 določa glavne pristojnosti ustavnega sodišča. Ustavno sodišče:

odloča o skladnosti zakonov z ustavo; če ugotovi, da je zakon protiustaven, ga razveljavi;

odloča o skladnosti drugih predpisov z ustavo in zakoni; če ugotovi, da je tak drug predpis protiustaven ali nezakonit, ga razveljavi ali odpravi;

odloča o ustavnih pritožbah zaradi kršitev človekovih pravic in državljskih svoboščin;

odloča v sporih o pristojnosti med organi zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti;

nadzira ustavnost programov in delovanja političnih strank in lahko prepove njihovo delovanje, če s svojim programom ali delovanjem nasilno ogrožajo demokratično ustavno ureditev, neodvisnost, enotnost ali ozemeljsko celovitost Republike Hrvaške;

nadzira ustavnost in zakonitost volitev in državnih referendumov ter odloča v volilnih sporih, ki ne spadajo v pristojnost sodišča;

na predlog vlade Republike Hrvaške ugotavlja nastop trajne nezmožnosti opravljanja funkcije predsednika republike; v tem primeru funkcijo predsednika republike začasno opravlja predsednik hrvaškega sabora;

na predlog dvotretjinske večine glasov vseh poslancev poslanske zbornice hrvaškega sabora odloča z dvotretjinsko večino glasov vseh sodnikov o odgovornosti predsednika republike. Če ustavno sodišče ugotovi njegovo odgovornost, funkcija predsednika republike preneha na podlagi ustave.

V ustavi iz leta 1990 je tudi določeno, da se pogoji za izvolitev sodnikov ustavnega sodišča in prenehanje njihove funkcije, pogoji in roki za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti, postopek in pravne posledice odločitev ustavnega sodišča, varstvo ustavnih svoboščin ter človekovih in državljskih pravic ter druga vprašanja, pomembna za opravljanje nalog in delovanje ustavnega sodišča, urejajo z ustavnim zakonom, ki se sprejme po postopku, določenem za spremembo ustave.

V ustavnopravni ureditvi Republike Hrvaške od leta 1990 razen ustavnega zakona o ustavnem sodišču Republike Hrvaške ni nobenega drugega zakona, za katerega ustavodajalec zahteva, da se sprejme po postopku za sprejetje ustave, oziroma mu priznava ustavno veljavo. S tem sta jasno izražena pomen in vloga ustavnega sojenja v pravnem redu Republike Hrvaške.

Hrvaški sabor je marca 1991 na podlagi ustave iz leta 1990 sprejel prvi ustavni zakon o ustavnem sodišču Republike Hrvaške (v nadaljnjem besedilu: ustavni zakon iz leta 1991), v katerem so podrobneje določene pristojnosti ustavnega sodišča, ki jih določa ustava iz leta 1990.

Prva sprememba ustave iz leta 1990 je bila izvedena konec leta 1997, ko je bil sprejet ustavni zakon o spremembah in dopolnitvah ustave Republike Hrvaške. Z njim ni bila spremenjena ali dopolnjena nobena od določb ustave iz leta 1990, ki urejajo pristojnosti ustavnega sodišča. Septembra 1999 je sabor sprejel novi ustavni zakon o ustavnem sodišču Republike Hrvaške (v nadaljnjem besedilu: ustavni zakon iz leta 1999).

Druga sprememba ustave je bila izvedena leta 2000 s sprejetjem sprememb ustave Republike Hrvaške. S temi spremembami ustave so se znatno razširile pristojnosti ustavnega sodišča, število sodnikov pa se je povečalo s prvotnih enajst na skupno trinajst. Poleg pristojnosti, določenih že v ustavi iz leta 1990, je ustavno sodišče s temi ustavnimi spremembami dobilo naslednje nove pristojnosti:

ocenjuje ustavnost zakonov ter ustavnost in zakonitost drugih predpisov, ki so prenehali veljati, če od prenehanja veljavnosti do vložitve zahteve ali predloga za začetek postopka ni minilo več kot eno leto;

spremlja spoštovanje ustavnosti in zakonitosti ter o ugotovljenih primerih protiustavnosti in nezakonitosti poroča poslanski zbornici hrvaškega sabora;

če ustavno sodišče ugotovi, da pristojni organ ni sprejel predpisa za izvrševanje določb ustave, zakonov in drugih predpisov, čeprav bi to moral storiti, o tem obvesti vlado, v primeru predpisov, ki bi jih morala sprejeti vlada, pa poslansko zbornico hrvaškega sabora;

na predlog vlade Republike Hrvaške sprejme odločitev, da predsednik hrvaškega sabora začasno opravlja funkcijo predsednika republike, če je predsednik republike zaradi bolezni ali nezmožnosti za delo daljši čas ne more opravljati, in zlasti če predsednik republike ne more odločiti o prenosu svojih nalog na začasnega namestnika;

predhodno odobri pripor ali uvedbo kazenskega postopka proti predsedniku republike;

odloča o pritožbi zoper odločbo državnega sodnega sveta o razrešitvi s sodniške funkcije in o pritožbi zoper odločbo državnega sodnega sveta o disciplinski odgovornosti sodnika, in sicer v 30 dneh od vložitve pritožbe (odločitev izključuje pravico do ustavne pritožbe).

Tretja sprememba ustave iz leta 1990 je bila izvedena na začetku leta 2001. S temi spremembami ustave se ustavne določbe iz leta 2000, s katerimi so se znatno razširile pristojnosti ustavnega sodišča v primerjavi z ustavo iz leta 1990, niso spremenile niti dopolnile. Spremembe so bile namenjene samo uskladitvi terminologije v delu ustave, ki se nanaša na ustavno sodišče, s terminologijo iz Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Poleg tega so se v določbah ustave, ki se nanašajo na ustavno sodišče, črtala vsa sklicevanja na poslansko in županijsko zbornico hrvaškega sabora, ker je bil parlament s spremembami ustave iz leta 2001 preoblikovan v enodolni parlament (županijska zbornica je bila ukinjena, določbe o poslanski zbornici pa so bile zamenjane z določbami o hrvaškem saboru).

Marca 2002 je bil sprejet ustavni zakon o spremembah in dopolnitvah ustavnega zakona o ustavnem sodišču Republike Hrvaške, s katerim je bilo besedilo ustavnega zakona iz leta 1999 usklajeno z razširjenimi pristojnostmi ustavnega sodišča, določenimi s spremembo ustave iz leta 2000. Ta zakon še vedno velja.

Ustavno sojenje je bilo v Republiki Hrvaški uvedeno leta 1963, ustavno sodišče pa je začelo delovati leta 1964.

Ustavno sojenje se v Republiki Hrvaški deli na dve zgodovinski obdobji:

ustavno sojenje v nekdanji Socialistični republiki Hrvaški v obdobju 1963–1990, ko je bila Hrvaška ena od šestih federalnih enot (republik) nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije (v nadaljnjem besedilu: nekdanja SFRJ);

ustavno sojenje v Republiki Hrvaški od leta 1990 do danes – od takrat, ko je Republika Hrvaška postala neodvisna in samostojna.

Najpomembnejši zakoni s področja kazenskega prava

Kazensko pravo:

Kazenski zakon

Zakon o kazenskem postopku

Zakon o prekrških

Zakon o sodiščih za mladoletnike

Zakon o zaščiti oseb z duševnimi motnjami

Zakon o nezastaranju kaznivih dejanj vojnega dobičkarstva, pretvorbe in privatizacije

Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj

Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja

Zakon o pomilostitvi

Zakon o postopku odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali prekrškom

Zakon o pravnih posledicah obsodbe, kazenski evidenci in rehabilitaciji

Zakon o probaciji

Najpomembnejši zakoni s področja civilnega, gospodarskega in upravnega prava

Civilno pravo:

Zakon o izvršbi

Zakon o arbitraži

Zakon o brezplačni pravni pomoči

Zakon o konvalidaciji

Zakon o mediaciji

Zakon o dedovanju

Zakon o obligacijskih razmerjih

Zakon o pravnem postopku

Zakon o lastninski in drugih stvarnih pravicah

Zakon o zakupu in kupoprodaji poslovnih prostorov

Zakon o zemljiških knjigah

Zakon o odgovornosti Republike Hrvaške za škodo, nastalo v nekdanji SFRJ, za katero je odgovarjala nekdanja SFRJ

Zakon o odgovornosti Republike Hrvaške za škodo, ki so jo povzročili člani hrvaških oboroženih sil ter sil javnega reda in miru med domovinsko vojno

Zakon o odgovornosti za škodo, ki nastane zaradi terorističnih dejanj in javnih demonstracij

Zakon o prepovedi prenosa pravice do razpolaganja in uporabe določenih nepremičnin v javni lasti na druge uporabnike oziroma v last fizičnih in pravnih oseb

Zakon o prepovedi razpolaganja in prevzemu sredstev določenih pravnih oseb na ozemlju Republike Hrvaške

Zakon o ureditvi kolizije zakonov s predpisi drugih držav v določenih razmerjih

Gospodarsko pravo:

Zakon o stečaju

Zakon o gospodarskih družbah

Zakon o sodnem registru

Zakon o uvedbi evropske družbe (Societas Europea – SE) in Evropskega gospodarskega interesnega združenja

Upravno pravo:

Zakon o razlastitvi

Zakon o razlastitvi in dodelitvi odškodnine

Zakon o upravnem sporu

Zakon o odškodnini za premoženje, odvzeto med jugoslovansko komunistično vladavino

Predpisi in mednarodne pogodbe v zvezi z izvajanjem zakona o odškodnini za premoženje, odvzeto med jugoslovansko komunistično vladavino

Zadnja posodobitev: 22/08/2016

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.